

Cultura i Patrimoni
Fons i col·leccions

Herbari BCN
Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal
(CeDocBiV)

Memòria descriptiva

Data de la darrera actualització: 01-02-2019

Descripció

L'Herbari de la Universitat de Barcelona, reconegut internacionalment com a Herbari BCN, és una de les seccions del Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal (CeDocBiv) de la Universitat de Barcelona. Actualment allotja més de 450.000 espècimens, provinents majoritàriament de la recerca en biodiversitat vegetal dels investigadors de la UB. Els darrers anys s'han rebut importants cessions d'altres institucions, entre les quals destaquen l'herbari de líquens de la Universitat de Múrcia i l'herbari de briòfits de la Universitat Autònoma de Barcelona, ambdós els més importants de la península Ibèrica en les respectives especialitats.

És un dels herbaris amb més antiguitat i diversitat de la península Ibèrica, amb una important representació de tots els grans grups de vegetals: algues, briòfits, cormòfits, fongs i líquens. També allotja col·leccions històriques importants, principalment del segle XIX, i algunes col·leccions especialitzades, com ara una de fruits i llavors, una d'etnobotànica i un herbari docent. Així mateix, hi ha una bona representació de materials dels Pirineus, de la depressió de l'Ebre, de la costa mediterrània i d'algunes zones tropicals sud-americanes.

Els investigadors de les seccions de Botànica de les facultats de Biologia i de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació basen una part de la seva activitat de recerca en l'herbari, ja sigui perquè el consulten com a col·lecció de referència o perquè hi dipositen les mostres que genera la seva recerca perquè la comunitat científica les pugui consultar.

Origen

L'Herbari BCN es crea l'any 2001 a partir de la fusió de l'antic herbari de la Facultat de Ciències, fundat cap al 1920 i més endavant incorporat a la Facultat de Biologia (herbari BCC), amb l'herbari de la Facultat de Farmàcia (herbari BCF), fundat el 1943. Els plecs més antics conservats a l'herbari són de principis del segle XIX, entre els quals destaquen les col·leccions de J. Planellas Giral (1821-1888), J. Texidor Cos (1836-1885), P. Font Quer (1888-1964) i T. M. Losa España (1893-1965), tots ells professors de la Universitat de Barcelona.

És un herbari en constant creixement, principalment gràcies a la recerca en biodiversitat vegetal de molts botànics catalans, però també per intercanvis amb altres herbaris del món o per donacions de particulars o d'altres institucions.

Inventari

La col·lecció consta d'unes 450.000 mostres i té un creixement mitjà anual proper a les 5.000 mostres.

Una part important (el 50 % aproximadament) s'ha informatitzat. A més, els plecs més rellevants s'han digitalitzat. Es pot consultar el catàleg en línia des de la seva pàgina web:

- Base de dades (dades de les mostres): <http://www.ub.edu/cedocbiv/herbaribcn>
- Herbari virtual (col·lecció d'imatges de les mostres): <http://www.ub.edu/cedocbiv/herbari-virtual/>

Usos de la col·lecció

1. Docència:

- Herbari docent: col·lecció de plantes preparada per als estudiants de botànica amb les espècies més comunes del territori català. Es pot consultar presencialment a les biblioteques de les facultats de Biologia i de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació i també a través de la pàgina web del centre.
- Visites guiades per als estudiants de la Universitat de Barcelona.
- Organització de seminaris i cursos especialitzats.
- Oferta de treballs de fi de grau i de pràctiques als alumnes de grau o de màster universitari.
- Oferta de 2 beques de col·laboració per a estudiants de la Universitat de Barcelona.

Totes aquestes activitats es desenvolupen coordinadament amb la Unitat de Botànica i Micologia del Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la Facultat de Biologia i amb el Laboratori de Botànica del Departament de Biologia, Sanitat i Medi Ambient de la Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació.

2. Recerca:

- Projectes impulsats o duts a terme des de la col·lecció:
 - «Spanish and Portuguese platform for botanical diversity data online», finançat per la xarxa Global Biodiversity Information Facility (GBIF)
 - «SYNTHEsys self-assessment», en el marc del projecte europeu Synthesys
 - «Global Plants Initiative», finançat per The Andrew W. Mellon Foundation
- Recursos facilitats als investigadors:
 - Gestió i conservació de mostres vegetals
 - Consultes presencials i electròniques dels fons
 - Servei de préstec amb altres herbaris del món
 - Informatització i digitalització de mostres
- L'Herbari BCN és un dels herbaris bàsics de consulta del projecte d'àmbit estatal Flora Iberica, liderat pel Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC).
- Participació en el projecte ORCA (Organització per a la Cartografia de les Plantes als Països Catalans), de l'Institut d'Estudis Catalans.
- Participació en el Banc de Dades de la Biodiversitat de Catalunya, projecte finançat pel Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya.

3. Divulgació:

- Participació en l'exposició anual «Exponatura» de la Facultat de Biologia
- Exposició anual de bolets de la Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació
- Préstec de materials per a exposicions temporals. Cal destacar:
 - Exposició «Tresors del coneixement, Arbor Scientiae». Museu d'Història de Catalunya, 2016. [Enllaç1](#) [Enllaç2](#)
 - Exposició «Mimesi i metàfora. Homenatge a Pius Font i Quer». Serveis Territorials a Lleida del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2018.

- Exposició «150 aniversari del naixement del Dr. Joaquim Codina». Ajuntament de la Cellera de Ter, 2018.

Ubicació i dades de contacte

Ubicació: carrer de Baldiri Reixac, 2, 08028 Barcelona

Responsables de la col·lecció:

- Amelia Gómez Garreta, directora del CeDocBiV
- Julià Molero Briones, director de l'herbari BCN
- Roser Guàrdia Rúbies, responsable tècnica

934 037 019 / cedocbiv@ub.edu / <http://crai.ub.edu/ca/coneix-el-crai/CeDocBiV>